

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 lipca 2014 roku znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art.184 , w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił E. B. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że do dnia 1.01.1999r nie został udowodniony, wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach :

- 1.11.1977-23.05.1979r. w Powiatowym Zarządzie Dróg Publicznych na stanowisku kierownika wytwórni mas bitumicznych
- 24.05.1979-29.02.1980r. – w Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad na stanowisku kierownika wytwórni mas bitumicznych;
- 1. 03.1980r. – 31.01.1987r. – w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku kierownika zakładu dróg i mostów ,
- 4.05.1984-3.12.1994r. w (...) na stanowiskach: kierownika budowy , kierownika robót oraz kierownika produkcji okresu prowadzenie działalności gospodarczej.

Organ rentowy uznał za udowodniony staż pracy w szczególnych warunkach 1 rok 9 miesięcy 21 dni .

Organ rentowy uznał za udowodnione 27 lat , 5 miesięcy i 15 dni stażu sumarycznego.

/decyzja k. 83/84 akt ZUS/

W dniu 5 sierpnia 2014 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie E. B. od w/w decyzji, w którym wniósł o jej kasację i przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnych warunkach po ukończeniu 60 lat .

/odwołanie k.2-4 odwrót/

W odpowiedzi na odwołanie, która wpłynęła do tutejszego Sądu w dniu 3 września 2014 r., organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał , że kluczowe znaczenie ma okres 4.05.1984r. – 31.12.1994r. , kiedy wnioskodawca prowadził działalność gospodarczą, sprawując nadzór nad zatrudnionymi – u niego pracownikami , i ten okres , natomiast, zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 roku, poz.748) do stażu pracy w warunkach szczególnych , może być zaliczony tylko okres zatrudnienia pracowniczego.

/odpowiedź na odwołanie k. 9-10/

Decyzją z **dnia 12 sierpnia 2014 roku** znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art.184 , w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił E. B. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że do dnia 1.01.1999r nie został udowodniony, wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach :

- 1.11.1977-23.05.1979r. w Powiatowym Zarządzie Dróg Publicznych na stanowisku kierownika wytwórni mas bitumicznych
- 24.05.1979-29.02.1980r. – w Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad na stanowisku kierownika wytwórni mas bitumicznych;
- 1. 03.1980r. – 31.01.1987r. – w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku kierownika zakładu dróg i mostów ,

- 4.05.1984-3.12.1994r. w (...) na stanowiskach: kierownika budowy , kierownika robót oraz kierownika produkcji okresu prowadzenie działalności gospodarczej.

Natomiast ZUS uznał jako okres pracy w szczególnych warunkach: 1.04.1974-28.10.1976 , od 11.10.1976-31.10.1977 w Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad , od 29.10.1974r. do 31.12.1974r. służbę wojskową .

/decyzja k. 86/

Odwołanie od tej decyzji wniósł w dniu 15 września 2014r. E. B. .

Sprawa została zarejestrowana pod **sygnaturą VIII U 3517/14.**

Organ emerytalny wniósł o oddalenie odwołania.

(odpowiedź na odwołanie k. 4 akt sprawy VIII U 3517/14)

Zarządzeniem z dnia 15.01.2015r. obie sprawy zostały zostały połączone do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

(zarządzenie - akta sprawy VIII U 3517/14)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

E. B. urodził się (...) Ma średnie wykształcenie techniczne. Z zawodu jest technikiem budownictwa ogólnego . Ukończył (...) Szkołę Budowlaną . I pięcioletnie Technikum Budowlane w M. w systemie zaocznym (w latach 1971-1973 edukował się od trzeciego roku nauki)

/okoliczności bezsporne/

W dniu 23 maja 2014 r. złożył wniosek o emeryturę .

/ wniosek k.1-4 akt ZUS/

E. B. jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ale złożył wniosek o przekazanie środków , zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym , za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa .

/wniosek k. 4 akt ZUS/

Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku udokumentował 27 lat , 5 miesięcy i 21 dni ogólnego stażu pracy.

/zaskarżona decyzja z 18.07.2014r. k. 83/84, zaskarżona decyzja z 12.08.2014r. k. 86 akt ZUS/

W dniu 15 października 1971 r. rozpoczął pracę w Powiatowym Zarządzie Dróg (...) w O.. W angażu z dnia 5.10.1971r. zostało wskazane stanowisko , które miał zająć od 15.10.1971r. – technik drogowy . Na podstawie umowy o pracę z dnia 3.01.1972r. objął stanowisko inspektora technicznego. Od 1.07.1973r. – objął stanowisko referent ds. normowania . W dniu 27 marca 1974r. zawarł umowę dodatkową , do umowy o pracę z dnia 3.01.1972r., , przyjmując obowiązku majstra Wytworni Mas Bitumicznych w Bazie (...) S.- B. w Obwodzie (...) nr 3 Powiatowego Zarządu Dróg (...) w O. w charakterze pracownika umysłowego. **W dniu 29.10.1974r.** został powołany do wojska. **Służbę wojskową odbył do dnia 6.10.1976r.** W dniu 11.10.1976r. podpisał umowę o prace, po powrocie z wojska , obejmując stanowisko majstra budowy dróg publicznych w kierownictwie Grupy (...) w O.. Jako majster sprawował dozór techniczny, nad pracownikami zatrudnionymi: brukarzami, robotnikami budowlanymi , pracownikami , wytwarzającymi asfalt , wykonywał czynności kontroli jakości wykonywanej produkcji i usług. ,

Z dniem 1.01.1977r. wnioskodawca został przeniesiony na stanowisko kierownika Wytwórni (...) w O., podlegając – bezpośrednio Kierownikowi Grupy (...). W dniu 24.05.1979r. zawarł; umowę o pracę z (...) w O. na stanowisko kierownika Wytwórni (...). W ostatnim etacie – zatrudnienia tamże zajmował stanowisko : zastępcy kierownika Obwodu (...) nr 1 do dnia 29.02.1980r. . Umowa o pracę została rozwiązana wskutek wypowiedzenia przez pracownika. Jako kierownik Wytwórni (...), sprawował dozór techniczny nad procesami produkcji mas bitumicznych , wykonywujących czynności przy obsłudze maszyn , urządzeń i sprzętu technicznego – operatorów spycharek , ładowarek, betoniarek, także betoniarzy zbrojarzy , palaczy , którzy pracowali przy kotłach, kierowców , prowadzących pojazdy ciężarowe o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad **w dniu 4.04.2014r.** sporządziła dla wnioskodawcy świadcstwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze , wskazujące ,ze wnioskodawca był zatrudniony w (...) w O. od 15.10.1971 do 31.10.1977 i od 24.05.1979 do 29.02.1980r. w tym czasie : w okresach: 1.04.1974-28.10.1974, 11.10.1976 - . do 31 października 1977 r. i od 25 maja 1979r. do 29 lutego 1980r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace – kontrola międzyoperacyjna , kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach , w których jako podstawowe , wykonywane są prace wymienione w wykazie na stanowiskach majster Wytwórni mas Bitumicznych , Majster (...) w (...), kierownik Wytwórni Mas Bitumicznych Wykaz A , **dział XIV poz. 24** - rozporządzenia Rady Ministrów dnia 7.02.1983rr (Dz. U nr 8 poz. 43) oraz Wykaz A , dział XIV poz. 24 pkt 1 wykazu, stawiającego załącznik do zarządzenia nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29.06.1983r. w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji , których wykonywanie, uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury i renty inwalidzkiej

(Dz. Urz. MK nr 10 poz. 77..)

/akta osobowe z Powiatowego Zarządu Dróg k. 38, świadectwo pracy w szczególnych warunkach , zeznania świadków: J. G. k. 85, A. K. k. 88, A. B. k. 30 , S. M. k. 31, M. S. k. 32, wnioskodawcy k. 102 odwr. /

W dniu 1 marca 1980r, wnioskodawca zawarł umowę o pracę z Przedsiębiorstwem (...) w O. w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierownik Zakładu (...). Jako kierownik sprawował kontrolę jakości usług , wykonywanych przez pracowników , sprawując dozór techniczny ad pracą: brukarzy, pracowników, pokrywających jezdnie – asfaltem , wykonujących kanały w jezdniach , dozorował procesy budowy ulic i chodników.

Pismami z dni 30.03.1985r. i 28.11.1986r. wnioskodawca informował o niezadowoleniu z osiągniętych wynagrodzeń i o wykonywaniu innych czynności – rzemieślniczych Konsekwencja było podniesienie wynagrodzeń.

W Przedsiębiorstwa (...) w O. był zatrudniony **do dnia 31.01.1987r. Wnioskodawca otrzymał świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach – z dnia 24.04.2014r. , potwierdzające ,** że wnioskodawca był zatrudniony w (...) w O. od 15.10.1971 do 31.10.1977 i od 24.05.1979 do 29.02.1980r. w tym czasie : w okresach: 1.04.1974-28.10.1974, 11.10.1976 - . do 31 października 1977 r. i od 25 maja 1979r. do 29 lutego 1980r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace – kontrola międzyoperacyjna , kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach , w których jako podstawowe , wykonywane są prace wymienione w wykazie na stanowiskach majster Wytwórni mas Bitumicznych , Majster (...) w (...), kierownik Wytwórni Mas Bitumicznych Wykaz A , **dział XIV poz. 24** - rozporządzenia Rady Ministrów dnia 7.02.1983rr (Dz. U nr 8 poz. 43) oraz **Wykaz A , dział XIV poz. 24 pkt 1** wykazu, stawiającego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Administracji , Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 1.07.1983r. w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu administracji , (...) Terenowej i Ochrony (...), których wykonywanie, uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury i renty inwalidzkiej

/akta osobowe z Przedsiębiorstwa (...) w O. k. 40, świadectwo pracy w szczególnych warunkach k. 19/120 akt ZUS , zeznania świadka M. P. k. 34, wnioskodawcy k. 102 odwr./

W okresie od **14 maja 1984r. do 14 lutego 1990r.** pod numerem ewidencyjnym (...) oraz **od 14 lutego 1990r. - do 30.12.2011r.** pod numerem ewidencyjnym (...), wnioskodawca był zarejestrowany w ewidencji jako (...) Przedsiębiorstwo -Produkcyjno-Uslugowo - Handlowe .

/zaświadczenie k 23/24 akt ZUS, nadto – świadcstwo pracy w szczególnych warunkach wystawione przez E. B. – **sobie k. 21/22 akt ZUS** /

W okresie **1.07.1995r. – 31.12.1998r.** wnioskodawca był **członkiem Zarządu** Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

/zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k. 21 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 18 lipca 2014 roku znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art.184 , w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił E. B. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że do dnia 1.01.1999r nie został udowodniony, wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach :

- 1.11.1977-23.05.1979r. w Powiatowym Zarządzie Dróg Publicznych na stanowisku kierownika wytwórni mas bitumicznych

- 24.05.1979-29.02.1980r. – w Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad na stanowisku kierownika wytwórni mas bitumicznych;

- 1. 03.1980r. – 31.01.1987r. – w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku kierownika zakładu dróg i mostów ,

- 4.05.1984-3.12.1994r. w (...) na stanowiskach: kierownika budowy , kierownika robót oraz kierownika produkcji okresu prowadzenie działalności gospodarczej.

Organ rentowy uznał za udowodniony staż pracy w szczególnych warunkach 1 rok 9 miesięcy 21 dni .

Organ rentowy uznał za udowodnione 27 lat , 5 miesięcy i 15 dni stażu sumarycznego.

/decyzja k. 83/84 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 12 sierpnia 2014 roku znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art.184 , w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił E. B. prawa do emerytury. Nadal organ rentowy uznał za udowodniony staż pracy w szczególnych warunkach 1 rok 9 miesięcy 21 dni , nadal nie uznając okresów pracy w szczególnych warunkach:

- 1.11.1977-23.05.1979r. w Powiatowym Zarządzie Dróg Publicznych na stanowisku kierownika wytwórni mas bitumicznych

- 24.05.1979-29.02.1980r. – w Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad na stanowisku kierownika wytwórni mas bitumicznych;

- 1. 03.1980r. – 31.01.1987r. – w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku kierownika zakładu dróg i mostów ,

- 4.05.1984-3.12.1994r. w (...) na stanowiskach: kierownika budowy , kierownika robót oraz kierownika produkcji - okresu prowadzenie działalności gospodarczej.

ZUS uznał za udowodnione 27 lat , 5 miesięcy i 15 dni stażu sumarycznego.

/decyzja k. 86 akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentacji osobowej ze spornych okresów zatrudnienia wnioskodawcy jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawcy oraz zeznań świadków: J. G., A. K., A. B., M., P. , M. S. .

Zgromadzony materiał nie pozostawił wątpliwości , że w spornych okresach: **24.05.1979-29.02.1980r. oraz 1.03.1980r. do 31.01.1987r.** [poza okresem uznanym przez ZUS za prace w szczególnych warunkach] głównym obowiązkiem pracowniczym wnioskodawcy, było wykonywania prac polegających na dozorze technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Niemniej jednak zgromadzony materiał dowodowy nie pozwolił zaliczyć do prac wykonywanych w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia wnioskodawcy pozostałych , spornych okresów.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

Zgodnie z treścią **art.184 ust.1** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 roku, poz.748) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art.184 ust.2 ww. ustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku, emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Prawo do emerytury na podstawie art.184 ww. ustawy przysługuje ubezpieczonemu, który na dzień wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnił określone w niej wymogi stażowe, a po tej dacie osiągnął wymagany wiek, niezależnie od tego czy w chwili osiągnięcia tego wieku wykonywał pracę w szczególnych warunkach, czy wykonywał inną pracę i czy pozostawał w zatrudnieniu.

Z treści przepisu **art. 32 ww. ustawy** wynika, że możliwe jest wcześniejsze przejście na emeryturę przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie art.32 ust.4 ww. ustawy wiek emerytalny, o którym mowa w ust.1 rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie którym osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w **rozumieniu art. 32 ust. 4 ww. ustawy**), należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01, OSNAP 2002/10/243 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949).

Zgodnie z treścią §3 i 4 ww. rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W wykazie tym, do pracy w szczególnych warunkach, zostały zaliczone prace polegające na dozorze inżyniersko-technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie (Dział XIV , punkt 24)

Prawo do emerytury przewidziane w art.184 w związku z art.32 ustawy emerytalnej ma charakter wyjątkowy, jest odstępstwem od ogólnej reguły dotyczącej warunków przechodzenia na emeryturę, a zatem właściwe przepisy muszą być wykładane w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca, prowadząca w konsekwencji do wypaczenia idei, że emerytura w wieku wcześniejszym jest wynikiem pracy w obciążających dla zdrowia warunkach. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. Istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach z FUS opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni.

Stosownie zaś do treści §2 ust.1 ww. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl §2 ust.2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Regulacja §2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym nawet zeznaniami świadków (uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 roku, III UZP 5/85, Lex 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 roku III UZP 6/84, Lex 14625; wyrok Sądu Najwyższego z 30 marca 2000 r. II UKN 446/99, Lex 48778). Zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1998 roku, II UKN 440/97, Lex 34199).

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, sygn. II UKN 598/00, Lex nr 79840, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 roku sygn. I PK 194/08, Lex nr 653420). Nie jest natomiast dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stale wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu

pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r. sygn. II UK 306/07 Lex 528599).

Należy również wskazać, że świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę z zachowaniem warunków przewidzianych normą §2 ww. rozporządzenia stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych. Samo jednakże posiadanie świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych organu rentowego nie wiąże i nie przesądza automatycznie o przyznaniu świadczenia emerytalnego na podstawie art.32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wskazać należy, że dla oceny, czy ubezpieczony pracował w szczególnych warunkach ma znaczenie rodzaj powierzanej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Takie stanowisko wielokrotnie zajmował także Sąd Najwyższy (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2008 roku, sygn. akt I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75; z dnia 6 grudnia 2007 roku, sygn. akt III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 4 października 2007 roku, sygn. akt I UK 111/07; z dnia 19 września 2007 roku, sygn. akt III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 14 września 2007 roku, sygn. akt III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325).

W dniu 15 października 1971 r. rozpoczął pracę w Powiatowym Zarządzie Dróg (...) w O.. W angażu z dnia 5.10.1971r. zostało wskazane stanowisko , które miał zająć od 15.10.1971r. – technik drogowy . Na podstawie umowy o pracę z dnia 3.01.1972r. objął stanowisko inspektora technicznego. Od 1.07.1973r. – objął stanowisko referent ds. normowania . W dniu 27 marca 1974r. zawarł umowę dodatkową , do umowy o pracę z dnia 3.01.1972r., , przyjmując obowiązki majstra Wytworni Mas Bitumicznych w Bazie (...) S.- B. w Obwodzie (...) nr 3 Powiatowego Zarządu Dróg (...) w O. w charakterze pracownika umysłowego. **W dniu 29.10.1974r.** został powołany do wojska. **Śłużbę wojskową odbył do dnia 6.10.1976r.** W dniu 11.10.1976r. podpisał umowę o pracę, po powrocie z wojska , obejmując stanowisko majstra budowy dróg publicznych w kierownictwie Grupy (...) w O.. Jako majster sprawował dozór techniczny , nad pracownikami zatrudnionymi: brukarzami, robotnikami budowlanymi , pracownikami , wytwarzającymi asfalt , wykonywał czynności kontroli jakości wykonywanej produkcji i usług. ,

Z dniem 1.01.1977r. wnioskodawca został przeniesiony na stanowisko kierownika Wytwórni (...) w O., podlegając – bezpośrednio Kierownikowi Grupy (...). W dniu 24.05.1979r. zawarł; umowę o pracę z (...) w O. na stanowisko kierownika Wytwórni (...). W ostatnim etacie – zatrudnienia tamże zajmował stanowisko : zastępcy kierownika Obwodu (...) nr 1 do dnia 29.02.1980r. . Umowa o pracę została rozwiązana wskutek wypowiedzenia przez pracownika. Jako kierownik Wytwórni (...), sprawował dozór techniczny nad procesami produkcji mas bitumicznych , wykonywujących czynności przy obsłudze maszyn , urządzeń i sprzętu technicznego – operatorów spycharek , ładowarek, betoniarek, także betoniarzy, zbrojarzy tj. prace wymienione w punkcie 4 działu V, palaczy , którzy pracowali przy kotłach, kierowców , , prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych tj. prace wymienione w punkcie 3 działu V), prowadzących pojazdy ciężarowe o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad **w dniu 4.04.2014r.** sporządziła dla wnioskodawcy świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze , wskazujące ,ze wnioskodawca był zatrudniony w (...) w O. od 15.10.1971 do 31.10.1977 i od 24.05.1979 do 29.02.1980r. w tym czasie : w okresach: 1.04.1974-28.10.1974, 11.10.1976 - . do 31 października 1977 r. i od 25 maja 1979r. do 29 lutego 1980r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace – kontrola międzyoperacyjna , kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach , w których jako podstawowe , wykonywane są prace wymienione w wykazie na stanowiskach majster Wytworni mas Bitumicznych , Majster (...) w (...), kierownik Wytworni Mas Bitumicznych Wykaz A , **dział XIV poz. 24** - rozporządzenia Rady Ministrów

dnia 7.02.1983r. (Dz. U nr 8 poz. 43) oraz Wykaz A , dział XIV poz. 24 pkt 1 wykazu, stawiającego załącznik do zarządzenia nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29.06.1983r. w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji , których wykonywanie, uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury i renty inwalidzkiej

(Dz. Urz. MK nr 10 poz. 77..)

Pozostaje kwestia uznania za pracę w szczególnych warunkach – okresu służby wojskowej.

Wprawdzie, zgodnie z akceptowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego, bez szczególnych regulacji lub uwarunkowań, okres zasadniczej służby wojskowej nie podlega wliczeniu do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, od którego zależy prawo do wcześniejszej emerytury (art. 32 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), to jednak w niniejszej sprawie okres odbywania przez wnioskodawcę służby wojskowej w trakcie zatrudnienia w (...) Kombinacie Budowlanym (...) w Ł. **podlega zaliczeniu do stażu pracy wymaganego** do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym z uwagi na pracę w szczególnych warunkach, z powodu istnienia podstaw prawnych niżej omówionych (porównaj wyrok SN z dnia 7 grudnia 2010 roku w sprawie I UK 203/10).

Zgodnie bowiem z precyzującym to stanowisko pozostałym orzecznictwem Sądu Najwyższego okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia (por. wyrok SN z dnia 6 kwietnia 2006 roku, sygn. akt III UK 5/06, OSNP 2007/7 – 8/ M.P.Pr. (...), wyrok SN z dnia 25 lutego 2010 roku, sygn. akt II UK 219/09, LEX nr 590248).

Zasadniczo przerwę w wykonywaniu zatrudnienia w ramach stosunku pracy wywołaną odbywaniem zasadniczej służby wojskowej uznaje się za zawieszenie realizacji nadal trwającego stosunku pracy z tego względu, że w okresie odbywania tej służby nie są wykonywane zobowiązania stron stosunku pracy, ponieważ pracownik doznaje przeszkód w świadczeniu pracy z powodu odbywania zasadniczej służby wojskowej, co prowadzi do zawieszenia świadczeń pracodawcy, które na ogół są ekwiwalentami za pracę wykonaną.

Nadto wskazać należy, jak słusznie podkreślił Sąd Najwyższy, że obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona ojczyzny, a zakres obowiązku służby wojskowej określa ustawa (art. 85 ust. 1 i 2 Konstytucji RP). Ponadto konstytucyjna zasada demokratycznego państwa prawnego, urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2), zasada równości wobec prawa i zakaz dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji), wymuszają na gruncie Konstytucji, będącej najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej (art. 8 Konstytucji RP), ustanawianie takich regulacji ustawowych lub dokonywanie wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które wykluczają jakiegokolwiek pokrzywdzenie obywatela z powodu wykonywania publicznego obowiązku obrony ojczyzny. W konsekwencji na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne są zawsze okresami składkowymi (art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach), bez potrzeby wypełnienia jakichkolwiek dalszych warunków, a w szczególności bez względu na to, czy okresy odbytej służby były poprzedzone stosunkiem pracy lub innym stosunkiem prawnym kreującym tytuł obowiązkowego ubezpieczenia społecznego. Oznacza to, że okres czynnej służby wojskowej jest składkowym okresem ubezpieczenia dla każdego ubezpieczonego, który odbył taką służbę.

Zgodnie z art. **106 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r.** o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z dnia 29 listopada 1967 r., nr 44, poz. 220) w jego brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 roku zakład pracy, który zatrudniał pracownika w dniu powołania do zasadniczej lub okresowej służby wojskowej, jest obowiązany zatrudnić go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszeregowania osobistego, **jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia.** Niezachowanie tego

terminu powoduje wygaśnięcie stosunku pracy, chyba że niezachowanie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od pracownika. Natomiast zgodnie z brzmieniem cytowanego przepisu od dnia 1 stycznia 1975 roku zakład pracy, który zatrudniał pracownika w dniu powołania do zasadniczej lub okresowej służby wojskowej, jest obowiązany zatrudnić go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszerogowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia. Niezachowanie tego terminu powoduje wygaśnięcie stosunku pracy, chyba że niezachowanie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od pracownika.

Zgodnie z brzmieniem **art. 108 obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974** roku przytoczonej ustawy czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Natomiast w myśl cytowanego przepisu od dnia 1 stycznia 1975 roku czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby.

W oparciu o powyższe należy stwierdzić, że okres odbytej czynnej (zasadniczej) służby wojskowej przez pracownika zatrudnionego poprzednio w szczególnych warunkach pracy, który po zakończeniu tej służby zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia, traktuje się tak samo jak wykonywanie takiej pracy, a skoro okres ten podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w szczególnych warunkach, to uwzględnia się go także do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 106 i 108 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach, por. wyrok SN z dnia 7 grudnia 2010 roku, sygn. I UK 203/10, LEX nr 786370). Jak wskazał Sąd Najwyższy taką językową wykładnię zdecydowanie wzmacniają powołanie wyżej dyrektywy (zasady) konstytucyjne uzasadniające i usprawiedliwiające traktowanie okresu zasadniczej służby wojskowej przypadającego w okresie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia jako składkowego okresu pracy w szczególnych warunkach dla celów emerytalnych.

Ponadto, zdaniem Sądu Najwyższego, za przyjętą wykładnią przemawiają także regulacje szczególne dotyczące przesłanek nabycia prawa do szczególnych rodzajów emerytur: górniczej (art. 34, 35 i 38 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) lub emerytury kolejowej (art. 40, 41 i 45 tej ustawy) przez pracowników urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 roku, zważywszy że powołane unormowanie *expressis verbis* okresy służby wojskowej uznają za okresy zaliczane do okresów rodzajów zatrudnienia wykonywanego w szczególnych warunkach (pracy górniczej lub zatrudnienia na kolei), wymaganych do nabycia emerytury w niższym od powszechnego wieku emerytalnym.

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie okres odbywania przez wnioskodawcę służby wojskowej [29.10.1974-61.10.1976] w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach (świadczył pracę w szczególnych warunkach **przed datą 29.10. 1974** roku - okoliczność uznana przez ZUS - oraz po dacie 6.10. 1976 roku – **od 11.10.1976r.** , okoliczność uznana przez ZUS , w oparciu o regulację zawartą w art. 106 i 108 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, podlega wliczeniu do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu zgromadzona w sprawie dokumentacja z okresu zatrudnienia wnioskodawcy w **(...) od dnia 1.04.1974r.** pozwala na przyjęcie , że wnioskodawca zajmował się dozorem technicznym (**wymienionym w dziale XIV , punkcie 24 wykazu A** do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w okresach , wykazanych przez zakład pracy w świadectwie pracy w szczególnych warunkach. Natomiast nie ulega żadnym wątpliwości , ze **wnioskodawca nie wykonywał** prac w szczególnych warunkach w okresie od 15.10.1971r. do 31.03.1974r. , z uwagi na – charakter pracy na wskazanych stanowiskach –zajmowanych w tym okresie stanowiska . Stanowiska te nie mieszczą się w wykazie A dziale XIV poz. 24.

Natomiast – **skoro zakład pracy** , uznał czynności wnioskodawcy za prace, w szczególnych warunkach od dnia 1.04.1974r. , i ZUS zaakceptował tę kwalifikację to – konsekwentnie – także Sąd zaliczył do prac w szczególnych warunkach okres służby wojskowej. O czym wyżej .

Z dokonanych ustaleń wynika, że w dniu 1 marca 1980r, wnioskodawca zawarł umowę o pracę z Przedsiębiorstwem (...) w O. w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierownik Zakładu (...). Jako kierownik sprawował kontrolę jakości usług , wykonywanych przez pracowników , sprawując dozór techniczny nad pracą: brukarzy, pracowników, pokrywających jezdnie – asfaltem , wykonujących kanały w jezdniach , dozorował procesy budowy ulic i chodników. m.in. prace zbrojarskie i betoniarskie tj. prace wymienione w punkcie 4 działu V , prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych tj. prace wymienione w punkcie 3 działu V

W Przedsiębiorstwa (...) w O. był zatrudniony **do dnia 31.01.1987r.**

Zatem , a wynika to z zeznań świadków i wnioskodawcy , oraz świadectwa pracy w szczególnych warunkach, wystawionego przez zakład pracy [w dniu 24.04.2014r.] , także ten okres Sąd zaliczył do prac w szczególnych warunkach spełniający przesłanki **Wykazu A Dział XIV poz. 24 oraz** Wykaz A , dział XIV poz. 24 pkt 1 wykazu, stawiającego załącznik do zarządzenia nr 9 Ministra Administracji , Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 1.07.1983r. w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu administracji, gospodarki terenowej i ochrony środowiska , których wykonywanie, uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury i renty inwalidzkiej.

Z dokowanych ustaleń wynika, że wnioskodawca prowadził działalność gospodarczą w okresie od **14 maja 1984r. do 14 lutego 1990r.** pod numerem ewidencyjnym (...) oraz **od 14 lutego 1990r.- do 30.12.2011r.** pod numerem ewidencyjnym (...), wnioskodawca był zarejestrowany w ewidencji jako (...) Przedsiębiorstwo -Produkcyjno-Uługowo - Handlowe . Ale do dnia 31.01.1987r. był zatrudniony w 31.01.1987r. i zakład pracy potwierdził prace wnioskodawcy w szczególnych warunkach .

W okresie **1.07.1995r. – 31.12.1998r.** wnioskodawca był **członkiem Zarządu** Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością .

Z cytowanych przepisów wynika jednoznacznie , że tylko okresy pracowniczej aktywności zawodowej mogą być rozważane przy zaliczeniu tejsze aktywnością do pracy w szczególnych warunkach. **Nie - okresy – prowadzenia działalności gospodarczej .**

Reasumując, z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczony nie spełnia wszystkich warunków do przyznania prawa do emerytury określonych w art.184 ust.1 ww. ustawy.

Wprawdzie ubezpieczony skończył 60 lat, jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ale złożył wniosek o przekazanie środków , zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym , za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa , wykazał staż pracy na dzień 1 stycznia 1999 roku ponad 25 lat, jednak nie wykazał, że do 1 stycznia 1999 roku pracował co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych.

Decyzją z 12.08.201 ZUS zmienił zaskarżoną decyzję tylko w zakresie uzasadnienia , nadal , uznając za udowodniony staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 1 rok 9 miesięcy 21 dni , i uznając za udowodnione 27 lat , 5 miesięcy i 15 dni stażu sumarycznego.

Zatem na podstawie art. 477 ze zn. 13 k.p.c w tym zakresie podstępowanie ulega umorzeniu , a na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. Sąd oddalił odwołania od obu, zaskarżonych decyzji.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy.